

Opfølgning på “International expert evaluation of the Danish approval scheme with regard to groundwater”

Kort dansk resumé:

Den internationale evaluering omhandler beskyttelsen af grundvandet via godkendelsesordningen, varslingsystemet for udvaskning af pesticider til grundvand (VAP), grundvandsovervågningen (GRUMO) og beskyttelse af særligt følsomme arealer samt beskyttelseszoner nær drikkevandsboringer.

Overordnet rejser eksperterne den problemstilling, om den meget restriktive danske tilgang til vurderingen af risikoen for grundvand betyder, at det mindre udvalg af sprøjtemidler i Danmark vil øge risikoen for resistens.

Eksperternes anbefalinger er, at det bør overvejes at ændre den meget restriktive danske tilgang til de udvaskningsmodeller, der anvendes til vurdering af sprøjtemidlerne. Dette omfatter de særlige danske krav til nedbrydningshastighed af både aktivstoffer og nedbrydningsprodukter og binding i jord samt vurdering af, hvilke nedbrydningsprodukter der skal være omfattet af kravene. Det foreslås at se på mulighederne for at differentiere godkendelsesbetingelserne for forskellige geologiske forhold og at teste visse sprøjtemidler i Varslingsystemet før godkendelse. Eksperterne anbefaler bedre afrapportering af overvågningsresultater og en mere systematisk tilgang til at fastsætte boringsnære beskyttelsesområder og udpegning af særligt følsomme arealer.

De overordnede anbefalinger er gennemgået nedenfor og for hvert område er angivet eventuelle anbefalinger fra ekspertgruppen.

Godkendelsesordningen:

Nedbrydning af sprøjtemidler i jord.

I Danmark kan sprøjtemidler, der nedbrydes langsomt (dvs. har en halveringstid på over 180 dage under danske forhold), ikke blive godkendt. Eksperterne mener, at dette krav potentielt hindrer godkendelse af sprøjtemidler, der ikke udgør en risiko for grundvandet.

Tærsklen for nedbrydning stammer fra 1990'erne. I Nordzonen har Norge tilsvarende krav som Danmark til nedbrydningshastigheden, hvorimod de andre lande i lighed med resten af EU ikke stiller krav til nedbrydningshastigheden.

Modelleringsresultaterne er ikke sat i forhold til resultaterne fra VAP.

Eksperterne påpeger, at de mange høj-kvalitetsdata fra VAP er et godt grundlag for at kunne foretage en systematisk sammenligning mellem modelberegninger fra godkendelsen af pesticider og de faktiske VAP data. Eksperterne mener, at dette er særligt vigtigt for at belyse, om de meget konservative danske krav til grundvandsmodellerne er nødvendige.

Kan der slækkes på kravene på første trin i vurderingen af risikoen for udvaskning til grundvandet?

Eksperterne anbefaler, at det vil være værd at undersøge, om man kan slække på de danske særkrav i vurderingen af udvaskningsrisikoen, uden at gå på kompromis med beskyttelsen af grundvand, så flere pesticider ikke skal igennem de ressourcekrævende næste trin.

Nedbrydningsprodukter.

I Danmark kræves, at alle nedbrydningsprodukter (med meget få undtagelser) skal overholde grænseværdien på 0,1 µg/L. I resten af EU skelnes mellem relevante og ikke-relevante nedbrydningsprodukter. Et nedbrydningsprodukt er kun relevant, hvis det har visse sundhedsmæssige effekter. I andre lande, f.eks. Holland, har man fastsat højere grænseværdier for de nedbrydningsprodukter, der vurderes at være ikke-relevante. Dette særlige danske krav gør, at en række sprøjtemidler, som er godkendt i andre EU lande, ikke kan godkendes i Danmark. Eksperterne spekulerer i, at dette medfører, at der er færre sprøjtemidler til rådighed for landbruget med risiko for resistensdannelse og overforbrug af dem, der er på markedet.

Forskel i godkendelser mellem forskellige geologiske forhold.

Ekspertene foreslår, at der bør åbnes for muligheden for at give forskellige godkendelsesbetingelser ift. forskellige geologiske forhold. Et eksempel kunne være, at et givet sprøjtemiddel kun må anvendes på jorder med pH under 6,5 eller på en særlig jordtype.

Varslingssystemet (VAP):

VAP markernes følsomhed

Ekspertene anbefaler, at det bliver undersøgt nærmere, hvor repræsentative VAP-markerne er i forhold til de dyrkede arealer. Særligt de 3 lerjordsmarkers følsomhed og repræsentativitet bør belyses.

Test af flere sprøjtemidler i VAP.

Ekspertene anbefaler, at der i højere grad anvendes feltforsøg, f.eks. test i VAP for de stoffer, hvor modelberegningerne viser resultater lige omkring grænseværdien.

Risikovurdering og risikohåndtering.

Ekspertene udtrykker, at det i teorien kan være problematisk, at risikovurdering og fastsættelse af godkendelsesbetingelser udføres af de samme personer i Miljøstyrelsen, nogle gange af den samme person.

Grundvandsovervågning (GRUMO):

Præsentation af data.

Ekspertene har en række anbefalinger til at gøre præsentation af data fra GRUMO bedre. Ekspertene anbefaler, at ændringer i prøvetagningsstrategier i GRUMO skal kommunikeres klart og tydeligt, og at implikationer for brugen af resultaterne skal beskrives. Ekspertene mener endvidere, at præsentationen af monitoringsdata i figurer skal være mere klar, når det kommer til at vise langtidstendenser.

Udvælgelse af pesticider. Ekspertene mener, at der i rapporten bør gives bedre information om, hvordan de pesticidstoffer, der er med i programmet, er udvalgt, og hvorfor visse pesticidstoffer tages ud af programmet.

Ekspertene mener også, at rapportering af data for pesticidstoffer, der ikke længere er godkendt, bør nedtones til fordel for mere fokus på de godkendte stoffer.

Formål med GRUMO. Ekspertene mener, at målet med GRUMO er meget uklart formuleret, og at det bør præciseres i rapporten.

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og særligt følsomme områder:

Mere systematisk tilgang til BNBO. Ekspertene ser en mulighed for en mere systematisk tilgang til de boringsnære beskyttelsesområder. De foreslår en obligatorisk afgrænsning af BNBO, enten for alle borer, eller for alle borer indenfor områder med følsomme jordtyper. De mener, at udpegning af BNBO bør foretages mere centralt, hvor der er større ekspertise indenfor jordbund og udvaskningsrisiko. Endvidere foreslår ekspertene, at BNBO kan anvendes til at differentiere godkendelsesbetingelserne, således at der kan være særlige betingelser for anvendelse af et givet sprøjtemiddel i BNBO.

Generelt:

Beskyttelsesmål (protection goal). I EU er der en hensigt om at begynde på at definere beskyttelsesmål for de forskellige effekter af sprøjtemidler. Der er ikke i EU fastsat et beskyttelsesmål for grundvand, det er derfor op til de enkelte medlemslande at definere beskyttelsesniveauet. Ekspertpanelet nævner flere steder, at der ikke er defineret et klart beskyttelsesmål for grundvandet i Danmark, og at det derfor er svært at vurdere indsatsen for at beskytte grundvandet. Ekspertene anbefaler derfor, at beskyttelsesmålet defineres klart.